

Warszawa, 21 grudzień 2015

Informacja prasowa

Polacy są w czołówce europejskiej pod względem zakupu leków i samoleczenia. Jak wynika z siódmego już cyklicznego badania ankietowego „Ochrona zdrowia w gospodarstwach domowych” przeprowadzonego przez GUS w 2014 roku - „Zakup leków był w gospodarstwach domowych zjawiskiem powszechnym. Członkowie 98,5% gospodarstw domowych kupili przynajmniej raz w 2013 r. leki lub suplementy diety, 92,3% kupujących w tej grupie nabyło leki na receptę, 48,1% - leki zalecane przez lekarza, ale nie przepisane, a 90,4% gospodarstw kupowało leki z własnej inicjatywy.” Wynika z tego, że zakup leków pozareceptowych jest zjawiskiem niezwykle powszechnym.

Z kim konsultujemy dolegliwości, dlaczego kupujemy leki bez recepty, czy czytamy ulotki załączone do leków, gdzie kupujemy leki, jak często kupujemy leki bez recepty? Te i inne szczegółowe pytania zadała Federacja Konsumentów w badaniu ankietowym „Leki bez recepty - zwyczaje i preferencje konsumentów”, przeprowadzonym w całej Polsce na reprezentatywnej grupie 2674 osób. Odpowiedzi na pytania zostały skorelowane, możemy się dowiedzieć, jak często konsumenci robią zakupy leków pozareceptowych i w zależności od tego, skąd czerpią wiedzę o nich oraz jakie wybierają miejsce ich zakupu i dlaczego, kto częściej szuka porady o lekach i gdzie.

Jakie leki bez recepty (OTC) kupujemy najczęściej? Na ból głowy. Ponad 50% respondentów wskazało ten typu leku. Następne są „przeciwgorączkowe” (44%), „na przeziębienie” (43%), „na ból i zapalenie gardła” (38%), „na ból mięśni i stawów” (32%), a tylko 6% respondentów nie kupiło żadnego leku bez recepty w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy!

W naszym badaniu nie analizowaliśmy, co sprawia, że tak chętnie leczymy się sami – łatwy dostęp do leków OTC, powszechne reklamy tych leków, popularność stron www poświęconych tematyce medycznej i zdrowotnej czy też inne przyczyny. Również nie badaliśmy zagadnienia - czy to źle, czy dobrze, że leczymy się sami?

Ale skoro leczymy się sami, ważne dla nas były odpowiedzi na pytania, czy konsultujemy się z lekarzem, kupując leki, i czy czytamy ulotki? 43% konsumentów kupuje leki OTC kierując się własną potrzebą, bez konsultacji z lekarzem. Co trzecia osoba deklaruje, że za każdym razem

czyta ulotki załączone do leków bez recepty (32%). Wśród osób kupujących leki bez recepty głównie w aptekach odsetek ten wynosi 50%.

Gdzie kupujemy leki bez recepty? 29% badanych kupuje leki głównie w aptekach, a 61% w aptekach i innych placówkach. Osoby, które kupują leki także w innych miejscach niż apteki, kupują leki częściej. Dlaczego? Respondenci kupujący leki bez recepty poza apteką najczęściej tego zakupu dokonują przy okazji innych zakupów (51%) oraz z wygody (50%). Możliwość zakupu w każdym momencie wskazało 36% osób. 22% respondentów kupujących leki bez recepty także w innych miejscach deklaruje, że apteka znajduje się za daleko. Respondenci zapytani o czynniki ważne przy zakupie leków bez recepty najczęściej wskazywali na możliwość natychmiastowego zakupu (55%). W grupie respondentów kupujących głównie w aptece 71% wskazało na poradę lekarza lub farmaceuty. Osoby kupujące leki bez recepty także w innych miejscach najczęściej wskazywały na możliwość natychmiastowego zakupu – 69%. 42% z nich wskazało na skuteczność leku, a 33% na bliskość miejsca zamieszkania lub pracy. Należy mieć na uwadze, że część leków zapisywanych konsumentom przez lekarzy, obok leków „na receptę”, to leki pozareceptowe, stąd w spontanicznych odpowiedziach często mogło się zdarzyć, że konsumenci łączyli te zakupy, np. w aptece. Należy domniemywać, że na zadane pytania o miejsce zakupu leków bez recepty, konsumenci odpowiadali, mając na myśli zakup w konkretnym miejscu konkretnego leku pozareceptowego, np. „na ból głowy”. Leki kupujemy w aptece – 89%, ale także „uzupełniamy” zakupy leków sprzedawanych poza receptą w innych miejscach zakupów, gdy jest to nam potrzebne i wygodne. 66% respondentów twierdzi, że leki bez recepty powinny być dostępne także w innych punktach sprzedaży. W grupie respondentów kupujących leki bez recepty także w innych miejscach niż apteki odsetek ten wynosi 82%.

Zakupu leków bez recepty w aptece lub punkcie aptecznym średnio najczęściej dokonujemy raz na miesiąc – 33%. W pozostałych placówkach handlowych najczęściej leki bez recepty kupujemy rzadziej niż raz na trzy miesiące.

Co trzecia osoba deklaruje, że w razie pojawienia się dolegliwości zawsze lub często konsultuje sposób leczenia z lekarzem. W razie dolegliwości najczęstszym źródłem informacji o leczeniu lub lekach jest lekarz lub farmaceuta (70%).

Ponad połowa respondentów deklaruje, że zna zasady utylizacji leków – 58%.

Tylko 66% osób wie, gdzie w razie potrzeby znajduje się najbliższa czynna apteka lub punkt apteczny.

71% osób stosuje leki bez recepty według zaleceń lekarza lub producenta leku.

61% jest zdania, że stosowanie substancji aktywnych w wyższych niż zalecane dawkach może stanowić bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia.

Według respondentów leki bez recepty są tańsze w innych niż apteka placówkach handlowych.

Polscy konsumenci dość rozsądnie podchodzą do zakupów leków pozareceptowych, choć zawsze trzeba mieć na uwadze, że są to leki – wpływają na życie i zdrowie, po to bierzemy leki. Nie we wszystkich wskazanych sytuacjach jest dobrze. Przede wszystkim za mało osób korzystających z leków bez recepty czyta ulotki, choć zaskoczyło nas, że jednak czytamy informacje od producenta leków i to wielokrotnie częściej niż wieloletnie umowy, np. finansowe. Zdecydowanie za mało osób zdaje sobie sprawę z łączenia różnych leków i przekraczania dawek. Dlatego niezbędna jest rzetelna i niezależna, ekspercka informacja skierowana do konsumentów, przynajmniej równie aktywna jak przekazy reklamowe i marketingowe, dotycząca rozsądnego i celowego stosowania leków pozareceptowych.

Kontakt: Longina Lewandowska-Borówka
Rzecznik Prasowy Federacji Konsumentów
Tel. 22 827 51 05

ul. Ordynacka 11 lokal 1, Warszawa
rzecznik@federacja-konsumentow.org.pl